

SOUDNÍ ROZHLEDY

Redakční rada

Michal Bobek
JUDr. Milan Bořek
JUDr. Josef Holejšovský, Ph.D.
Mgr. Michal Králík, Ph.D.
doc. JUDr. Pavel Molek, Ph.D.
JUDr. František Púry, Ph.D.
JUDr. Jiří Spáčil, CSc.
JUDr. Karel Svoboda, Ph.D.
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.
JUDr. Petr Vojtek

Z obsahu

Králík, M.

Parita a disparita podílů při vypořádání společného jmění manželů soudem po deseti letech

1. část

39

Vojtek, P.

Přehled rozhodnutí NS nepřijatých v roce 2023 do Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek

45

Ústavní soud

Obecně závazná vyhláška obce o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství

53

Krajský soud v Českých Budějovicích

Soudy dovodily platnost smlouvy o investičním životním pojištění

56

Krajský soud Ústí nad Labem

Vázanost vyvlastňovacích úřadů předmětem vyvlastňovacího řízení

57

OBČANSKÉ PRÁVO

5

Soudy dovodily platnost smlouvy o investičním životním pojištění

§ 4 odst. 1 písm. e), § 12 odst. 3, § 23 odst. 1, 2 a § 66 PojSml ve znění účinném do 31. 3. 2012;
§ 80 OSŘ

Neplatnost smlouvy o investičním životním pojištění nezakládá (ne)rozčlenění běžného pojistného na složku rizikovou a složku investiční, neboť to ze zákona o pojistné smlouvě nevyplývá. Stejně tak nemůže být důvodem neplatnosti pojistné smlouvy tvrzený rozpor s dobrými mravy z důvodu sjednání nízké pojistné částky pro případ smrti, neboť zákon o pojistné smlouvě nestanoví žádnou minimální částku, která by měla být sjednána jako plnění pro případ smrti. Současně za situace, kdy žalobkyně byla seznámena s výpočtem nákladů a se všemi informacemi dle § 66 PojSml, nelze založit neplatnost smlouvy o investičním životním pojištění ani na základě namítané netransparentnosti ujednání o poplatcích a nákladech.

Rozsudek KS v Českých Budějovicích z 9. 3. 2023,
č. j. 19 Co 156/2023-135

K věci: Žalobkyně se žalobou proti Generali Česká pojišťovna a.s. domáhala určení neexistence závazku založeného pojistnou smlouvou o investičním životním pojištění. Okresní soud v Písku žalobu na určení, že závazek neexistuje, rozsudkem ze dne 14. 10. 2022 zamítl. Proti předmětnému rozhodnutí podala žalobkyně odvolání ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Ten rozsudkem ze dne 9. 3. 2023 rozsudek prvostupňového soudu potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání k Nejvyššímu soudu. Ani NS však nezvrátil uvedený rozsudek odvo-

lacího soudu, neboť dovolání žalobkyně odmítl usnesením z 11. 7. 2023, sp. zn. 25 Cdo 1965/2023 a rozsudek odvolacího soudu tak zůstal pravomocný.

Z odůvodnění: Z obsahu odvolání se podává, že žalobkyně má za to, že závazek založený pojistnou smlouvou neexistuje z důvodu absolutní neplatnosti této smlouvy, která spočívá ve třech důvodech: rozpor se zákonem PojSml pro netransparentnost poplatků, (ne)rozčlenění pojistného na rizikovou a investiční složku a rozpor s dobrými mravy s ohledem na nepřiměřeně nízkou částku představující plnění pro případ smrti. Pokud žalobkyně namítala neplatnost pro rozpor se zákonem z důvodu netransparentnosti poplatků, pak soud prvního stupně vychází z toho, že žalobkyně svým podpisem na smlouvě potvrdila, že jí byly všechny dotazy ohledně sjednáváného pojištění zodpovězeny, všechny dokumenty s pojistnými podmínkami obdržela a byla prostřednictvím pojišťovacího zprostředkovatele žalované seznámena s výpočtem uvedených nákladů dle pojistné technických zásad pojistitele. Žalobkyně nevyužila ani svého práva na odstoupení od smlouvy z důvodu nepravdivého nebo neúplného zodpovězení jejích dotazů, nemůže se proto nyní odvolávat neplatnosti smlouvy z tohoto důvodu. Pokud žalobkyně namítala neplatnost pojistné smlouvy z důvodu nerozčlenění pojistného na rizikovou a investiční složku, pak zákon tuto povinnost nestanoví a obligatorní zákonné požadavky předmětná pojistná smlouva splňuje. Protože zákon o pojistné smlouvě nestanoví minimální částku, která by měla být sjednána jako plnění pro případ smrti, nedošlo ani v tomto případě (10.000, - Kč) k porušení zákona, tedy ani z tohoto důvodu nemůže být smlouva neplatná pro rozpor s dobrými mravy. Soud prvního stupně rovněž přihlédl k tomu, že žalobkyně i žalovaná po osm let přistupovaly k pojistné smlouvě jako k platné. S těmito závěry soud prvního stupně jako nedůvodnou žalobu dne 14. 10. 2022, sp. zn. 4 C 70/2022 zamítl. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně odvolání, neboť má za to, že rozhodnutí soudu prv-

ního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dle žalobkyně nejsou ujednání ve smlouvě určitá, a jsou tedy neplatná, když nestanoví, jakým způsobem (v jakém poměru) je rozčleněno běžné měsíční pojistné. Krajský soud v Českých Budějovicích dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně není důvodné. Odvolací soud považuje za správné závěry soudu prvního stupně ohledně žalobkyní namítané absolutní neplatnosti pro rozpor se zákonem o pojistné smlouvě a pro rozpor s dobrými mravy a stejně tak nepovažuje za důvodnou ani námitku o stanovení způsobu rozčlenění běžného pojistného na rizikovou a investiční složku. Odvolací soud napadené rozhodnutí podle § 219 OSŘ jako věcně správné potvrdil v rozsudku z 9. 3. 2023, sp. zn. 19 Co 156/2023. Proti tomuto rozsudku bylo podáno dovolání k NS, který dovolání rozhodnutím podle ustanovení § 243c odst. 1 OSŘ odmítl dne 11. 7. 2023, sp. zn. 25 Cdo 1965/2023.

Komentář: Předmětný rozsudek si zaslouží pozornost z několika důvodů, prvním je samotný obsah sporu. Soud se v meritu věci zabýval otázkou (ne)platnosti smlouvy o investičním životním pojištění uzavřené dle zákona o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění účinném do 31. 3. 2012. Ve svém rozsudku přitom soud dovodil, že nelze paušálně tvrdit, že všechny smlouvy o investičním životním pojištění jsou stíženy neplatností. K posouzení platnosti smlouvy je nutné přistupovat individuálně. Soud zároveň postupoval v souladu s nálezem Ústavního soudu (Nález ÚS z 3. 8. 2011, sp. zn. II. ÚS 3381/10), když zohlednil autonomii vůle smluvních stran a preferenci platnosti právního jednání.

Daný rozsudek má svůj význam taktéž proto, že pojistná smlouva nemůže být neplatná pouze z důvodu (ne)rozčlenění běžného pojistného na složku rizikovou a složku investiční, neboť zákon o pojistné smlouvě takovou povinnost nestanoví. Zároveň zákon o pojistné smlouvě nestanoví žádnou minimální částku, která by měla být sjednána jako plnění pro případ smrti. Neplatnost pojistné smlouvy tak nelze dovodit ani ze skutečnosti, že v pojistné smlouvě je stanovena pojistná částka pro případ smrti v marginální výši, pokud byla částka určena na základě ujednání mezi smluvními stranami.

Konečně ani namítaná neplatnost pojistné smlouvy pro rozpor se zákonem o pojistné smlouvě z důvodu netransparentnosti poplatků souvisejících s pojistnou smlouvou nemůže způsobit neplatnost pojistné smlouvy v situaci, kdy žalobkyně byla obeznámena s informacemi dle § 66 zákona o pojistné smlouvě a současně žalobkyně potvrdila seznámení s výpočtem nákladů svým podpisem.

Pravomocnému rozhodnutí sporu o platnost pojistné smlouvy o investičním životním pojištění, který se dostal až před Nejvyšší soud, tak svědčí skutečnost, že pojistné smlouvy se musí vždy posuzovat individuálně a s ohledem na princip preference platnosti smlouvy. Takový postup lze považovat za zcela souladný s hlavními principy občanského práva, když povaze soukromého práva a rozumné potřebě běžných soukromých jednání odpovídá jako hlavní zásada pravidlo, že je nutné hledat spíše důvody pro platnost právního jednání než pro jeho neplatnost (*zásada potius valeat actus quam pereat*).

Mgr. Martin Rezek, LL.B., Praha